

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odessa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odessa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odessa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odessa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odessa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Юліан МУНТЯНУ

СУЧАСНІ МЕТОДИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ НЕВІДОМОГО ЗЛОЧИНЦЯ, ПРИЧЕТНОГО
ДО ЗАХОПЛЕННЯ ТА УМИСНОГО ВБИВСТВА ЗАРУЧНИКІВ.....216

Ольга НЕДАШКІВСЬКА, Олександр ГУНЬКО

РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ПІД ЧАС
ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ.....220

Alina Daniela PĂTRU

URMELE DE ARMĂ ALBĂ – INTERPRETAREA LEZIUNILOR ȘI MECANISMUL
PRODUCERII.....224

Сергій ПОЛУЯНОВ, Олег КОЖУХАР

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЩОДО АГРЕСІЇ ПРОТИ СУВЕРЕНІТЕТУ ТА
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ.....228

Іван СТАРЕНЬКИЙ

ДИНАМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ШКІДЛИВОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
RACCOON STEALER.....234

Олександр СТАРОДУБОВ

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА ЯК СТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ТАКТИЧНИХ
ОПЕРАЦІЙ.....238

Олександр ФЕДОРЧУК

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У СТРУКТУРІ КОНЦЕПЦІЇ ПРОТИДІЇ
ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....243

Дмитро ЦЕХАН

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ НА СТАДІЇ ОПЕРАТИВНО-
РОЗШУКОВОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ.....247

Юрій ЧЕРНИШ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ СПЕЦІАЛІСТА ПІД ЧАС
РОЗСЛІДУВАННЯ КОНТРАБАНДИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ.....251

Секція 3

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ У СФЕРІ ЕКСПЕРТНОГО

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА.....256

Валерія ДИНТУ

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ МЕДІАЦІЇ В
ТУРЕЧЧИНІ.....256

Тетяна ЛИННИК

ВИКЛИКИ ПРАВОВОЇ МОДЕЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ НОРМ МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА.....259

Цехан Дмитро

*доктор юридичних наук, професор,
в.о. завідувача кафедри оперативно-розшукової та поліцейської діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6503-6985>
електронна адреса: dimatsekhan@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ НА СТАДІЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Проаналізовані проблемні питання використання спеціальних знань оперативними підрозділами та стадії здійснення оперативно-розшукового переслідування. Виокремлений відповідний комплекс проблемних питань, які пов'язані із даним напрямом та запропоновані загальні шляхи правового врегулювання існуючих прогалин.

Ключові слова: *оперативно-розшукове переслідування, оперативні підрозділи, спеціальні знання, кримінально-релевантні події.*

Tsekhan Dmytro

*Doctor of Law, Professor,
Acting Head of the Department of Operational-Investigative and Police Activities,
National University «Odesa Law Academy», Odesa, Ukraine*

FEATURES OF THE USE OF SPECIAL KNOWLEDGE AT THE STAGE OF OPERATIONAL AND SEARCH PROSECUTION

The problematic issues of the use of special knowledge by operational units and the stage of operational and search prosecution are analyzed. The corresponding set of problematic issues related to this direction is identified and general ways of legal regulation of existing gaps are proposed.

Keywords: *operational and search prosecution, operational units, special knowledge, criminal relevant events.*

Протягом останніх років сфера протидії злочинності зазнає суттєвих трансформацій, які спрямовані на формування в Україні інституційної системи протидії різним формам кримінальної протиправності, організації ранньої профілактики кримінальних правопорушень та посилення праксеологічної складової використання принципу наступальності у роботі правоохоронних органів. Безумовно, що у структурі вказаної системи вагоме місце займають суб'єкти та інституції, які забезпечують використання спеціальних знань під час

виявлення, документування та досудового розслідування кримінальних правопорушень. Принагідно звернути увагу, що проблематика використання спеціальних знань на стадії досудового розслідування кримінальних правопорушень доволі детально досліджена у межах криміналістичної науки як на рівні окремих наукових публікацій щодо прикладних питань конкретної сфери застосування спеціальних знань, так і на рівні комплексних монографічних досліджень, котрі окреслюють й концептуальні проблеми використання спеціальних знань у сфері кримінальної юстиції. У той же час, слушно звернути увагу, що значно меншу кількість наукових розвідок щодо особливостей використання спеціальних знань на стадії оперативно-розшукового переслідування, що потребує поглибленої уваги до вивчення цього питання на даному етапі. З метою чіткості використання понятійно-категоріального апарату відзначимо, що під оперативно-розшуковим переслідуванням нами розуміється «забезпечувальний та підготовчий етап до досудового розслідування та кримінального переслідування із пріоритетним завданням виконання забезпечувальної функції щодо кримінального провадження»[1]. У практичній площині відповідна функція покладена на правоохоронні органи, які уповноважені на здійснення оперативно-розшукової та інших форм негласної діяльності. Зважаючи на викладене слушно звернутись до аналізу окремих положень Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» щодо можливостей використання спеціальних знань вказаними суб'єктами. Так, детальне опрацювання норм вказаного нормативно-правового акту свідчить, що у ньому жодного разу не згадується термінологічна конструкція «спеціальні знання» та можливість їх використання під час здійснення оперативно-розшукової діяльності. Водночас, аналіз змісту ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»[3] дозволяє допустити можливість та необхідність використання спеціальних знань у межах реалізації окремих прав відповідних підрозділів, зокрема:

- «порушувати в установленому законом порядку питання про проведення перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та осіб, які займаються підприємницькою діяльністю або іншими видами господарської діяльності індивідуально та брати участь у їх проведенні. Таке право належить виключно органам Бюро економічної безпеки України та Національному антикорупційному бюро України в межах їх компетенції»[3]. Частково виходячи за предмет цього дослідження, необхідно звернути увагу, що надання такого права виключно двом правоохоронним інституціям, на нашу думку, не є виправданим оскільки виявлення значної кількості кримінальних правопорушень економічної спрямованості відноситься й до повноважень інших правоохоронних органів, зокрема Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України.

- «безпосередньо проводити та ініціювати проведення кримінального аналізу»[3].

Section 2. Use of special knowledge and expert support for the investigation of organized crime in conditions
of armed conflict

Закономірно, що реалізація першого визначеного нами права та його закріплення у законодавстві перш за все зумовлюється тим, що виявлення ознак кримінальних правопорушень економічної спрямованості, особливо на сучасному етапі коли такі кримінальні правопорушення набувають форми складних технологій кримінальної протиправності, не завжди може здійснюватися працівником оперативного підрозділу чи сформованими на відповідному суб'єкті господарської діяльності оперативними позиціями, оскільки чітке встановлення пошуковий ознак таких кримінальних правопорушень вимагає залучення осіб, які володіють спеціальними бухгалтерськими та іншими знаннями, які пов'язані із особливостями функціонування відповідного сектору економіки. У той же час, аналіз нормативно-правових актів свідчить, що процедура реалізації такого права оперативних підрозділів не врегульована, що створює практичні правові та процедурні проблеми реалізації відповідних прав оперативних підрозділів, оскільки залишається не зрозумілим та не визначеним: *по-перше*, перелік суб'єктів до який може звернутись відповідний оперативний підрозділ, зокрема чи це можуть бути експертні установи, органи державної влади, які уповноважені на здійснення таких перевірок, приватні аудиторські компанії, міжнародні аудиторські компанії тощо; *по-друге*, рівень суб'єкта, який уповноважений порушити відповідне питання та необхідність його погодження із відповідним структурним підрозділом органів прокуратури, який здійснює нагляд за додержанням законів під час здійснення оперативно-розшукової діяльності; *по-третє*, обсяг та структура фактичних обставин достатніх для порушення питання про проведення такої перевірки; *по-четверте*, межі повноважень суб'єктів, які проводять таку перевірку; *по-п'яте*, відповідальність суб'єкта проведення перевірки за достовірність викладеної інформації, розголошення комерційної чи іншої таємниці, можливості передачі інформації, яка становить комерційну таємницю відповідному оперативному підрозділу якщо такі дані не стосуються кримінально-релевантної події щодо якої здійснюється пізнавальна діяльність.

Відзначимо, що частково деталізація щодо реалізації вказаного права закріплена у Законі України «Про Бюро економічної безпеки України»[2], де визначено, що вказані підрозділи мають право «залучати у межах компетенції у передбачений законодавством спосіб, у тому числі на договірних засадах, кваліфікованих спеціалістів та експертів, у тому числі іноземців»[2]. У той же час, вказана норма не вирішує усіх процедурних аспектів щодо залучення спеціальних знань, зокрема й на стадії оперативно-розшукового переслідування, зокрема у частині підтвердження кваліфікації залучених осіб, зокрема іноземних експертів, можливості доступу таких осіб у межах виконання ними своїх обов'язків до відомостей, які становлять державну таємницю тощо.

Не надає відповіді на вказані питання й відповідна система відомчих нормативно-правових актів, яка регулює деталізовані процедури оперативно-розшукового переслідування, зокрема й негласного характеру.

Підсумовуючи викладене, можна звернути увагу, що одним із шляхів вирішення вказаного питання є доповнення Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» відповідним пунктом, який доцільно викласти у такій редакції «залучати у межах своєї компетенції для забезпечення реалізації своїх прав та передбачених законодавством функцій спеціалістів та експертів у порядку визначеному підзаконними нормативно-правовими актами», а з метою реалізації вказаних положень у частині процедурної регламентації розробити окремий міжвідомчий нормативно-правовий акт щодо особливостей залучення експертів та спеціалістів для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності, зокрема й у частині можливості та процедурних особливостей участі таких осіб у проведенні зашифрованих та негласних оперативно-розшукових заходів.

Перелік використаних джерел:

1. Цехан Д.М., Гловюк І.В. Оперативно-розшукова діяльність та кримінальне переслідування: проблеми співвідношення (функціональний аспект). *Порівняльно-аналітичне право*. №4. 2013. С.345-349
2. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. № 1150-IX [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
3. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>